

ਆਪਣੇ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਆਪਣੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਜਾਇਜ਼ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਘਾਤਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 1-ਏ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਗੇਤਰ ਲਈ ਯੋਗ ਸ਼ਬਦ 'ਜਾਇਜ਼' ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕਸੰਗਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(5) ਥੀਏ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਲਸੁਆਰਡੀਨੇਟ ਯੂਸੀ ਜੱਜ ਨੇ 7,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਹਰਜਾਨੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰੁਪਏ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 6 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ 7,000 । ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਤੋਂ ਅਨੁਪਾਤਕ ਖਰਚੇ ਮਿਲਣਗੇ । ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਕਾਇਆ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਸਾਦੇ ਝਗੜਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਕੇ. ਟੀ. ਐਸ

ਅਪੀਲੀ ਅਪਰਾਧੀ

ਐਸਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਐਸਪੀ ਗੋਇਲ ਜੇ. ਜੇ.

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, - ਜਵਾਬਦਾਰ

1973 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1276

17 ਮਈ 1977

ਅਫੀਮ "ਐਕਟ (1857 ਦਾ 13)— ਧਾਰਾ 9 — ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ (1974 ਦਾ II)
— ਸੈਕਸ਼ਨ 100 — ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ
— ਕੀ ਇਸਤਰਾਸਾ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ 4 ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ , ਇਸ ਲਈ ਰਿਕਵਰੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸ਼ੱਕੀ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਧੀਆ 'ਤੇ, ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ

The State of Punjab v. Ram Parkash (S. P. Goyal, J.)

ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਸਤਰਾਸਾ ਕੇਸ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। < jP?su r a 6) 4

ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (1973 CLR 398) ਓਵਰਰੂਲਡ।

ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਮਿਤੀ 31 ਅਗਸਤ, 1973 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ

ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼

ਹੁਕਮ: - ਬਰੀ।

ਡੀ.ਐਨ.ਰਣਪਾਲ Dy. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਏ.ਜੀ.ਪੰਜਾਬ .

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ.ਪੀ ਗੋਇਲ, ਜੇ.

(1) ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਈਮਰੀ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(2) ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ, ਆਬਕਾਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਗੁਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਬਕਾਰੀ ਸਟਾਫ਼ ਦੇ ਨਾਲ 9 ਜਨਵਰੀ, 1973 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਕੰਗਣਵਾਲ ਵਿਖੇ ਆਬਕਾਰੀ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਤਾਂ ਸਵੇਰੇ 10.30 ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੰਗਣਵਾਲ ਰਜਬਾਹੇ ਨੇੜੇ ਨਹਿਰ ਦੇ ਪੁਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। (ਜਵਾਬਦਾਰ) ਸਾਹਮਣੇ ਤੋਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਥੋਂ ਖਿਸਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਮੀਜ਼ ਦੀ ਅਗਲੀ ਜੇਬ 'ਚੋਂ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਟੁਕੜੇ 'ਚ ਲਪੇਟੀ 80 ਗ੍ਰਾਮ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੋ ਪਾਰਸਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਕੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਵਿਡੀਓ ਮੀਮੋ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀਏ 10 ਗ੍ਰਾਮ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਰਸਲ ਰਸਾਇਣਕ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਪਾਈ ਗਈ।

(3) ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 'ਤੇ ਅਫੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.1 ਗੁਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਆਬਕਾਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.2 ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਮੁਖੀ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਸਿੱਖ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਐੱਸ

ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ (ਕੇ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(4) ਐਲ. ਆਈ. ਈ. ਆਈ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ 9 ਸਿੰਘ ਦੇ ਈ-ਕੇਸਪ (ਸੁਪਰ) 501,750 ਗ੍ਰਾਮ? ਆਈਯੂ ਅਫੀਮ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਗੁਜਰਾਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸੀ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ: -

“ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਸਿਰਫ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਹਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰਥਕਤਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਆਬਕਾਰੀ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਅਤੇ ਗਸਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਲੇਖ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਹ ਖੋਜ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਨਾ ਲੈ ਸਕਣਾ ਉਸ ਦੀ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ - (ਇੱਕ ਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਦਾਗ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਵਸ੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤਾੜਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਜਿਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਾ ਤਾਂ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(1) 1973 CLR 398

(5) ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 103 (ਹੁਣ ਸੈਕਸ਼ਨ 100) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਦੋ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬੁਲਾਵੇਗਾ, ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ

The State of Punjab v. Ram Parkash (S. P. Goyal, J.)

ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ. ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਰਾਧਾ ਕਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2)* ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਖੋਜ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਜਿਹੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਦੇਵੇਗੀ।

(6) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਲਈ *ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ (3)* ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੁਰਾਕ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਨਮੂਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਭੋਜਨ ਦੀ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਹੈ। ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚੋ। ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਜਿਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਮੂਨੇ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਗਲਤ ਖੇਡ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਬੈਂਚ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਰਾਕੀ ਮਿਲਾਵਟ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਜ਼ਮੀ, ਨਮੂਨਾ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ

(2) ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 822

(3) ਏਆਈਆਰ 1962 ਪੀ.ਬੀ. 548.

ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ੱਕੀ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਨੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ, ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰਾਸਾ ਕੇਸ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹਾਂ ਕਿ *ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ* (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਗਵਾਹ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਦਾਗ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ। ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(7) ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਬਕਾਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕਿਸੇ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਕੰਗਣਵਾਲ ਵਿਖੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਬੌੜੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਅਫੀਮ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਰਹੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਵਾਪਸ ਥਾਣੇ ਆ ਗਈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਰਾਦਾ ਛਾਪਾ ਮਾਰਨ ਲਈ ਪਿੰਡ ਕੰਗਣਵਾਲ ਵੱਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੈੱਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ।

(8) ਆਮ ਸਥਾਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਰ ਸਰਕਿਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਐਸ ਐਸ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.- ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ. ਟੀ. ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ

ਐਸਸੀ ਮਿੱਤਲ ਜੇ.

ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਆਦਿ। .— ਪਟੀਸ਼ਨਰ
ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1977 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ ਨੰਬਰ 1488-ਐਮ

18 ਮਈ 1977

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ (1974 ਦਾ II)- ਧਾਰਾ 170(1), 173(5) ਅਤੇ 209— ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ - ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ - ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।